

ΤΑΔΙΓΑΝΟΒΙĆ
РЕЈСЕР

erotique

Galerija Mona Lisa

Dragutin
ĐADŽANOVIĆ
Nikola
REIŠER

erotique

Galerija Mona Lisa, Zagreb, svibanj 2006.

METRO

Partner Galerije Mona Lisa

Dragutin
TADIĆ JANOVIĆ

Nikola
REIŠER

predgovor
Tonko MAROEVIĆ

Zagreb 2006

Erotične

SAMOSTANJE

Samotan lutam večernjim ulicama,
Na svakom ugлу, visoko, svjetiljka sja:
Stotinu uglova, stotinu svjetiljaka,
Ali nigdje nema tebe... Tebe nema.

Brod (Samostan), listopad 1920.

Plesačica
1947.

ČEŽNJE SA STREPNJAMA, SLUTNJE S KUŠNJAMA

EROTSKI MOTIVI DRAGUTINA TADIJANOVIĆA I NIKOLE REISERA

U stvaralačkom saldu dvojice živih klasika hrvatske umjetnosti erotска компонента има значајну улогу. Нема двојбе да су љубав према женама и задивљеност, затрављеност женством потакнули многе надахнуте реакције мајстора ријечи и лирске слике какви су управо Dragutin Tadijanović и Nikola Reiser. Чинjenica да је кроз низ десетљећа љубавна заокупљеност и motivika акта готово dominantna crta njihovih opusa говори о iznimnoj vitalnosti i prirodnoj, biofilnoj i senzualnoj usmjerenošći tih autora, а у stanovitoj mjeri та је чинjenica utjecala i na njihovu veliku popularnost i široko prihvaćanje. Наиме, они су се бавили подručjem elementarnih ljudskih osjećaja i doživljaja, своја su iskustva umjeli transponirati u odgovarajuće oblike, проговорили су или обилježili ono što многе zanima, a učinili su то на istančan i produhovljen način, daleko od svake vulgarnosti i banalizacije.

Okupiti unutar istih korica naslikane i ispisane pohvale женама, женском тјелу и женској магији, значи također biti svjestan komplementarnosti ријечи и облика. Dok poetski tekst najčešće живи од odsutnosti objekta, vizualna interpretacija teži izravnosti ikoničkog znaka, i kad nije zasnovana na izravnoj kontemplaciji modela. Dakle, u književnom kazivanju mnogo je veća potreba за sugestijom, a u slikarskom konstituiranju važnije je izbjegći doslovnost deskripcije, prizemnost ilustracije. Kad je, međutim, evokacija zasnovana na sublimiranju konkretnih побуда, a u slučaju Tadijanovića i Reisera имамо baš takav slučaj, onda se стих i слика idealno prožimaju: verbalna preobrazba zbilje dopunjuje se i jača grafičko-kolorističkom stilizacijom ljuvenog sadržaja - predmeta čežnje i cilja slutnje, razloga strepnje i mesta kušnje.

S tridesetitri пјесме, што ih је sam probrao из ovećega korpusa, Dragutin Tadijanović представља svoju dionicu ljubavnih nadahnućа, svoju trajnu i duboku потребу за srodnim bićem, svoju potragu i nalaženje one bez које nema životне potpunosti. Kroz više od pola stoljeća nije jenjao zanos i muka povlaštenog odnosa u kojemu se prepliću biološke i psihološke poveznice, pročišćene pak u duhovnosti стиховног govorenja. Зapravo, amplituda erotске motivike у Tadijanovićевој poeziji ide od njegovih prvih znanih i zapisanih stiliziranih rијечи, od katrena "Lutanje" (iz 1920-e), a obuhvaćа sve до posebno zrele i programatske epiloшке intonacije "Svetiljke ljubavi" (nastale 1983. godine). Шездесетитри лjeta prošla су у znaku snažnih intenziteta, само што se mijenjao sadržaj i predznak: od самоće до sretnih susreta, od napuštenosti do definitivnog prepoznavanja. Или другачије rečено: od sanjarije i slutnje do realnosti i blizine, с time

da se žudnja zapravo ni ne može do kraja zadovoljiti i iscrpiti.

Naslovivši ovaj izbor primjerenum simboličnim imenima "Lelija i Lem" pjesnik je razložno ukazao na razinu koja ide s onu stranu autobiografskog svjedočenja, ne poričući pritom motiviranost doživljaja. U spomenaru srca ostala su urezana još neka imena, poput Marije i Katjuše, da ne govorimo o Jelici (koja pripada autentičnom dnevničkom ili epistolarnom planu komunikacije), no možda je čak više pjesama koje govore o Neznanoj, Neimenovanoj, Onoj, Djevojčici ili Djevojci s majuskulom (a općenitost je jednom i ostentativno branjena formulacijom: "Neću da spomenem ime"). Ali jedino Lelija pripada onomastici gotovo bajkovitih protega (baš kao i Lem, pjesnikov alter ego), a osim toga u kanconijeru je njezina epizoda zaokružena prizorom na odru, pa tom definitivnošću prikladno pečati cjelinu.

Pogledamo li datacije pojedinih pjesama lako ćemo vidjeti kako ih je najviše napisano 1923. godine (čak sedam, kad je autor imao osamnaest godina), a kako su gotovo čitava dva desetljeća posna ljubavnom tematikom (1935-1954). Doista, u spomenutom dugačkom razdoblju Tadijanović je i inače ispisao relativno malo stihova, što znači da je erotsko nadahnuće za njega bilo gotovo supstancijalno, jer kad je nakon spomenute cenzure opet postao mnogo plodniji vratili su se također motivi čežnje i ljubavi (dakako, s odgovarajućim pomakom u fazi, s uračunatom mukom i gorčinom prolaznosti ili s uzajamnošću i pomirenjem vedrinom razumijevanja). Osvrnemo li se na izražajne dominante Tadijina "petrarkizma" uočit ćemo odredenu prevlast plave boje, one koja je najsuptilnija i najeteričnija. I svoj odnos i svoju dragu vidi pod svjetлом ili ogrtačem zračnih i prozirnih tonova, pa spominje i plavi san i plavo čeznuće, a plavet njezinih očiju povezuje s plavetnilom neba. Kad je riječ o usporedbama, odabranicu vidi kao andela i kao koštu, a jednom i kao cvijet, treperenje kose podsjeća ga na žitno klasje, a njedra razdragano doživljuje kao dva janjeta. Pjesnikova senzualnost praćena je čitavo vrijeme sviješću o kratkoći i sudbinskoj životnoj ograničenosti ljubavne žudnje i ljubavne veze, a Tadijanovićeva se utjeha sastoji u tome da svoje iskustvo može prenijeti na druge, da bude istodobno i tužni "kasni žetelac" i ponosni autor koji zaljubljenima ostavlja u baštinu riječi koje će mladići i djevojke nakon njega također moći, kao svoje vlastite, prihvati i podijeliti.

Skice za akt, tuš i akvarel na papiru, 29x41 cm, 1953.

U slikarstvu Nikole Reisera uloga motiva žene jedna je od temeljnih; dapače, nema dvojbe da feministički likovi predstavljaju "bolju polovicu" njegovih ostvarenja. Slikar nije zazirao od portretiranja rodbine, kolega i prijatelja, od prikazivanja krajolika i ambijenata (posebno onih s kojima je bio udomaćen, poput obiteljskoga Mirnovca), no neosporno je najveću motiviranost pokazao u prezentaciji i interpretaciji poznanica, posjetiteljica i naručiteljica, koje je umješno fiksirao sa svim njihovim fizionomskim i psihološkim svojstvima. Nije slučajno što je pretežan broj portreta posvetio ljepoticama i mladenačkim, svježim i nježnim licima, no važno je da pritom nije zlorabio kriterij puke fotogeničnosti i upao u opasnost laskanja modelu. Naime, na ljepotu predloška znao je dograditi ekspresivnost vlastitog udjela, mekoću poteza i istančanost kromatike, pa tako postići uvjerljivu komplementarnost živog odnosa.

I kad nije slikao žene Nikola Reiser je često ostajao u krugu senzibiliteta koji možemo obilježiti ako ne baš ženstvenim, a ono ženama naročito bliskim. Riječ je o mrtvim prirodama s delikatnim staklenim ili porculanskim posudama, a posebno s dragocjenim vazama punim raznolikog šarenog cvijeća. Upravo kao slikar cvijeća mogao je razviti specifičan ritam dinamičnih otisaka i karakterističan kolorit bogatih raspona. Uglavnom postavljajući i raspoređujući bukete na ispražnjene, neutralne pozadine (katkad ogoljele materičnosti podloge: čistoga platna ili prešanog kartona) dolazio je do samoga praga apstrahiranja, to jest do slobodne igre temperamentnog duktusa i znalačke kombinatorike ili kontrastnih sklopova ili pak blagih preljeva pastelnih tonova. S obzirom da cvijeće vene i mijenja napon svjetlosti koju emanira, Reiser se mogao primjereni pozabaviti intenzivnije blistavim ili zagasitim kromatskim inačicama.

Sjetimo li se Tadijanovićeve zaljubljeničke metonimije: "Njezin nasmiješeni lik, moj najdraži cvijet", onda smijemo i Reiserov nadahnuti florilegij shvatiti kao prolog apologiji ženstva. Baš kao što stručak cvijeća zauzima mjesto u sredini slikareva kadra, kao što se latice i listovi rasprostiru na monokromnim pozadinama, tako se i žensko tijelo - pretežno u jednini - nalazi posred platna ili papira. Međutim, portretist koji je znalački individualizirao pojedinačne crte, u prikazu ženskoga akta služi se namjernim poopćavanjem, da ne kažemo

Ležeća figura, akvarel na papiru, 25x32 cm, 1965.

apstrahiranjem, te u nizu brojnih varijacija na temu nudi zapravo pohvalu čitavom rodu, spolu, vrsti.

Iznimno opsežan erotski ciklus Nikole Reisera nastajao je kroz nekoliko desetljeća i u raznim tehnikama. No dok je izvedba u ulju na platnu prepostavlja sustavni građenje oblika i rezultirala snažnijom mimetičnošću, radovi na papiru bili su svi brzi i skicozni, improvizirani i ležernije nabačeni, kao da je riječ o dnevniku neposredno bilježenih uzbudjenja i zanosa. S jedne strane imamo crteže tušem i perom, crno-bijele elementarne reakcije ispisane strastvenim grafizmima i začinjene čvorovima i mrljama erogenih zona. Čisti linearizam obrisa katkad manje vodi računa o melodioznosti ili skladnosti predstavljenog lika, a više je zaokupljen prenošenjem hedonističke geste, što dakako pridonosi autentičnosti učinka.

S druge su strane akvareli, rafinirana serija stojećih i ležećih aktova (koji put i s intervencijom tuša, nužno laviranoga). U novijem hrvatskom slikarstvu jamačno nema usporedive odanosti erotskoj motivici, a niti slične senzualnosti, koja međutim nigdje i nipošto nije vulgarna. Uz naravno sugeriranje obline bokova i jedrine prsiju, Venerin brije i kuštrava kosa tvore mjesta naglašenijega sabiranja linija i boje (ukoliko im naznake čarapa ne otmu prvenstvo u privlačenju pažnje). Sve je pak uronjeno ili pretopljeno s fluidnom pozadinom, koja poput velova filtrira svjetlo i daje cjelini dojam nježnog milovanja.

Nerijetko su i pozadine i sam inkarnat plavkasti, pa Reiserovi likovi kao da također lebde u plavom snu ili sudjeluju u plavom čeznuću, poput Tadijanovićevih sudionika i junakinja. Valjda

i nije neobično što se pjesnik i slikar susreću na istom zadatku, kad je nadahnuće jednoga i drugoga blisko sanjariji i slutnji, kompenzatorno i sublimno, pripadajući radije razini idealizacije nego li području verizma i naturalizma. Ljubav, koja danteovski pokreće i nadljudske sfere, potaknula je višekratno ljude od pera i ljude od kista, a u toj humanističkoj plejadi i motivskoj orijentaciji ova naša dva autora muškoga roda umjeli su posebno zdušno odati počast predstavnicama ljepšega spola.

Tonko Maroević
Zagreb, 2006.

Bližanke, akvarel na papiru, 40x29 cm, 2003.

RASΤΑΝАКУ ЈЕСЕН

Зaboravi vedro ljeto: i sunce, i žito zrelo;
Зaboravi milovanja u večeri meke,
Sreću srđaca naših.

Јesen je, лељо, jesen:
Киšna i siva jesen,
И treba да се млади rastanemo.

Lišće u tvom vinogradu
Požutjelo, osušeno,
И većinom popadalo
Po umornoj crnoj zemlji.

Јesen je, лељо, jesen:
Киšna i siva jesen,
И treba да се тихо rastanemo.

Зaboravi vedro ljeto: i sunce, i žito zrelo;
Зaboravi milovanja u večeri meke,
Sreću srđaca naših.

Brod (Zvjerinac), 24. listopada 1922.

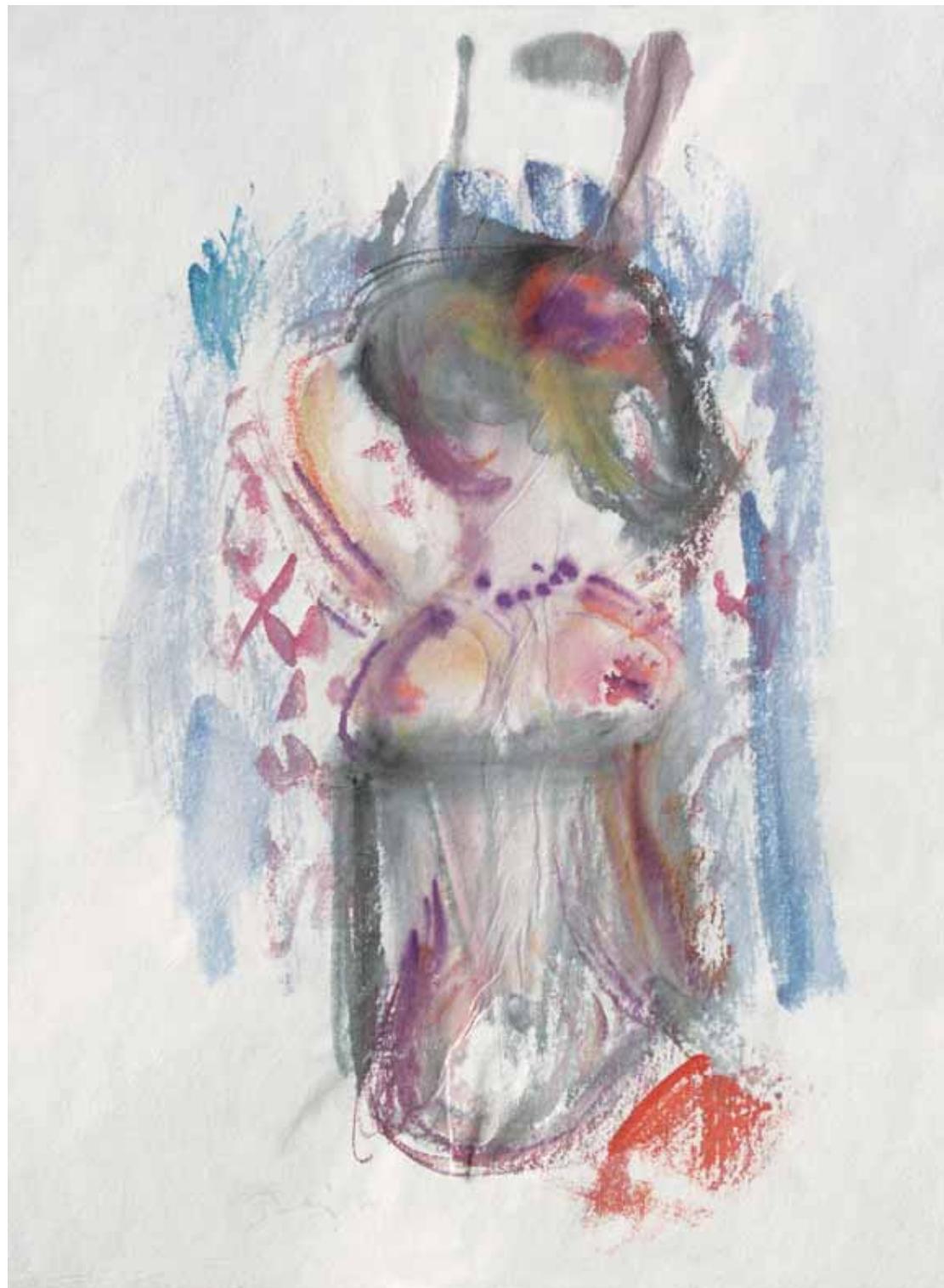

Model (Paris)
1950.

KAD PROLAŽIŠ IZNENADA...

Kad prolaziš iznenada kraj mene
Htio bih te uhvatiti za ruke.
Ali se brzo želje moje stišaju:
Ja ugledam ispred sebe anđela,
Te me gleda nestošno, i veselo,
I smiješi se, i sitno, sitno korača.
O, oči moga anđela, ogledala sreće!
U vama se nigda, nigda lik moj smirit neće.

Brod (Zvjerinac), 14. studenoga 1922.

Cocota (Paris)
1950.

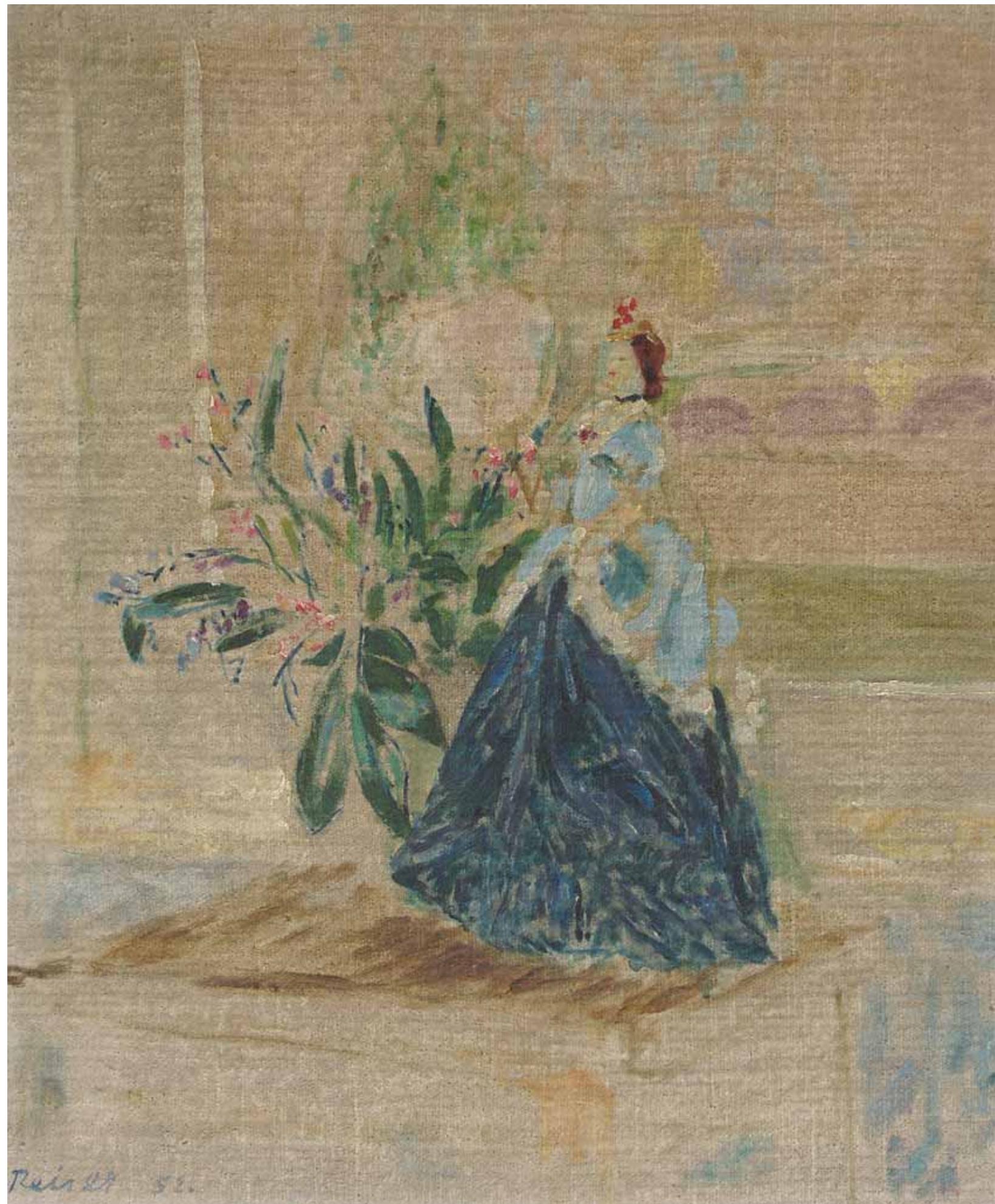

Kupatčica
oko 1951.

Cabaret (Paris)
1950.

Balearina >>
1952.

Ruin 89 \$20

SUSRET

Kad ugleđam, gdje mi
U susret koračaš,
Vidim plahu koštu
Kraj šumskog izvora.

Moju dušu obuzme
Silna radost života:
Izvadivši ludo srce
Na dlanu bih ga pružio

Tebi...

Brod (Zvjerinac), 13. veljače 1923.

Violeta
1956.

U ZORE BLAŽENE...

Hodit čemo u rane zore,
Kroz voćnjake, uz bregove,
Gdje su vinogradi plavi.

U oči bih te poljubio,
Djevojčice!... Nasmiješi se.

O, da znađu crne oči,
Preplasene, izgubljene,
Kako ih volim, kako ih volim
U zore blažene!

Brod (Zvjerinac), 15. travnja 1923.

Zanoss
1957.

Raspjevana dama
1957.

Na prozoru
oko 1958.

U SLAPU ŽELENE MJESECINE

U slapu zelene mjesečine

Ti voliš cvijeće

Ti voliš nebo

Marijo

Moja se duša naginje prema tebi

Ja volim cvijeće

Ja volim nebo

Marijo

Prema tebi moja se duša naginje

Volim te

Žašto sam tužan

Marijo

Nebo je cvijećem osuto

Nebo je puno anđela

Ima li za nas tihom mjestance

Osuto cvijećem

Marijo

Brod (Zvjerinac), 11. lipnja 1923.

Kate
1958.

ČEKANJE U DRVOREDU

Jutro. Drvoređ prazan.

Krošnje zelene.

Nema nikoga.

Gdje su ljudi koji su ovdje

Bili i koji će još biti?

Udrvoredu nikoga. Samo ja

Na kłupi sjedim, sam, i čekam:

Djevojko moja, gdje si?

Brod (Klasije), 21. lipnja 1923.

Kate
oko 1958.

Dama
1958.

Ples sa zmijom
1960.

ONOJ KOJU NASLUĆUJEM

Jesmo li nas dvoje
Daleko jedno od drugog?
O, kad bih mogao znati
Ima li plavo čeznuće
Između nas dvoje?...
Ti si mala djevojčica
I imaš crne oči,
Dva plamena crna,
A ja sam možda tvoj
Skromni, dragi pjesnik
Koji bi htio tebi da pjeva
Pjesme srca, vesele, bez rime:
A ne znam ni gdje si
Ni kako ti je ime!

Brodsko Brdo (Berkovićev vinograd),
18. kolovoza 1923.

Jenny
1960.

ROMON KIŠE

Rominja kišica tihana,
Vjetar se ljučja u granama.
Oblik se diže iz bezdana

Misli lete k tebi, Neznana.

Brodsko Brdo (Berkovićev vinograd),

19. kolovoza 1923.

Nostalgija
1962.

SANJAM KAKO IDEM PORED TEBE

...ali kad te u daljini ugledam,
Prelazim na drugu stranu, protivnu,
Gdje me nećeš opaziti
Izmeđ prolažnika mnogih.

Pred tobom se sakrivam
Za uglove ulične
Ili za široka stabla.
U noći, sanjam kako idem pored tebe.

Rastušje, 11. rujna 1923.

Загоряч
1964.

Ležecí akt
1965.

Ljubav u Veneciji
1967.

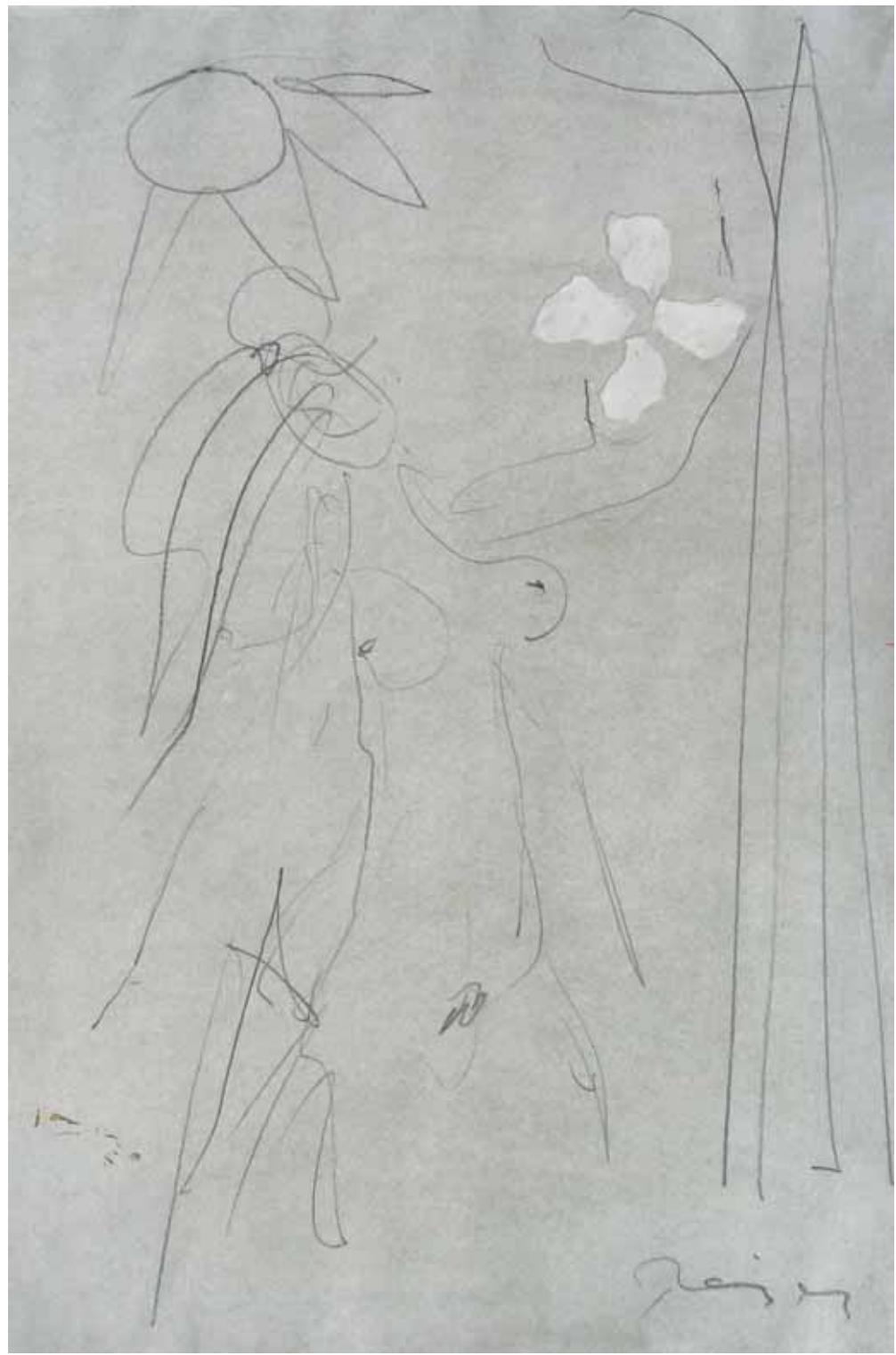
ZAGRLJAJ

Ti si u svom vinogradu,
Nedaleko od mene,
Te ne slutiš da ti pišem
Pismo iz osame.

Jutros rano dođoh
U svoj vinograd:
Misao je moja
Odlutala odmah

Preko brda, k tebi... u zagrljav.

Rastušje (vinograd), 3. kolovoza 1925.

Skica za ulje
1969.

NIKAD VIŠE

Uvenuše rujni cvjetovi
Tvoje i moje ljubavi.

Nikad više
Neću gledati
Tvoja dva oka
Duboka.

Rastušje, 26. kolovoza 1925.

Žena sa zelenim velom
1970.

Davao i [jepotica
1970.

U ljubičastom
1970.

LELJA

Srce je moje skršeno, a tebi je ime Lelija.
I ovog proljeća žubori potok kao i proljetos
Kada si ti bila u Rastušju.
Gđe si, Lelijo, gdje si?
Orbe uz potok rastu mekane kore.
Proljetos
Sjedasmo ukrat potoka: Ti i ja.
Ustavši odrezah granu vrbovu
I sagradih sviralu sitnu,
Ja, Lem.
Kada ti dadoh sviralu
Potok je žuborio, žuborio:
Ti si u sviralu svirala
Kao vjetar što dolijeće s bregova.
Ja, Lem,
Nagnuh se, kradom, nadal te:
U njedrima tvojim mirno, mirno ležahu
Dva malia, bijela janjeta.
Gđe si, Lelijo, gdje si?
I ovog proljeća žubori potok kao i proljetos,
Kada si ti bila u Rastušju.
Srce je moje zgaženo, a tebi je ime Lelija.

Rastušje, 4. travnja 1926. (Uskrs)

POSLJEDNJI RASTANAK

U trku, njeni koraci
Žazvoniše na stubama.
Ostao h sam, u suzama,
I podoh u noć bezdanu.

Nebom su jurili oblaci.
Kamo, na koju li stranu
Da krenem, ostavljen,
Osamljen?

Zagreb (Petrinjska ulica 26a)

15. travnja 1926.

Dvije
oko 1970.

Igra
1973.

Lebdeći akt
1971.

Skica za akt
1971.

Загорляј
1975.

Akt u smedem
1977.

Figura
1981.

PLAVI SAN

Suton je...

a nas dvoje stojimo pod kestenom.

Tvoje kose lepršaju na vjetru
dugo, dugo.

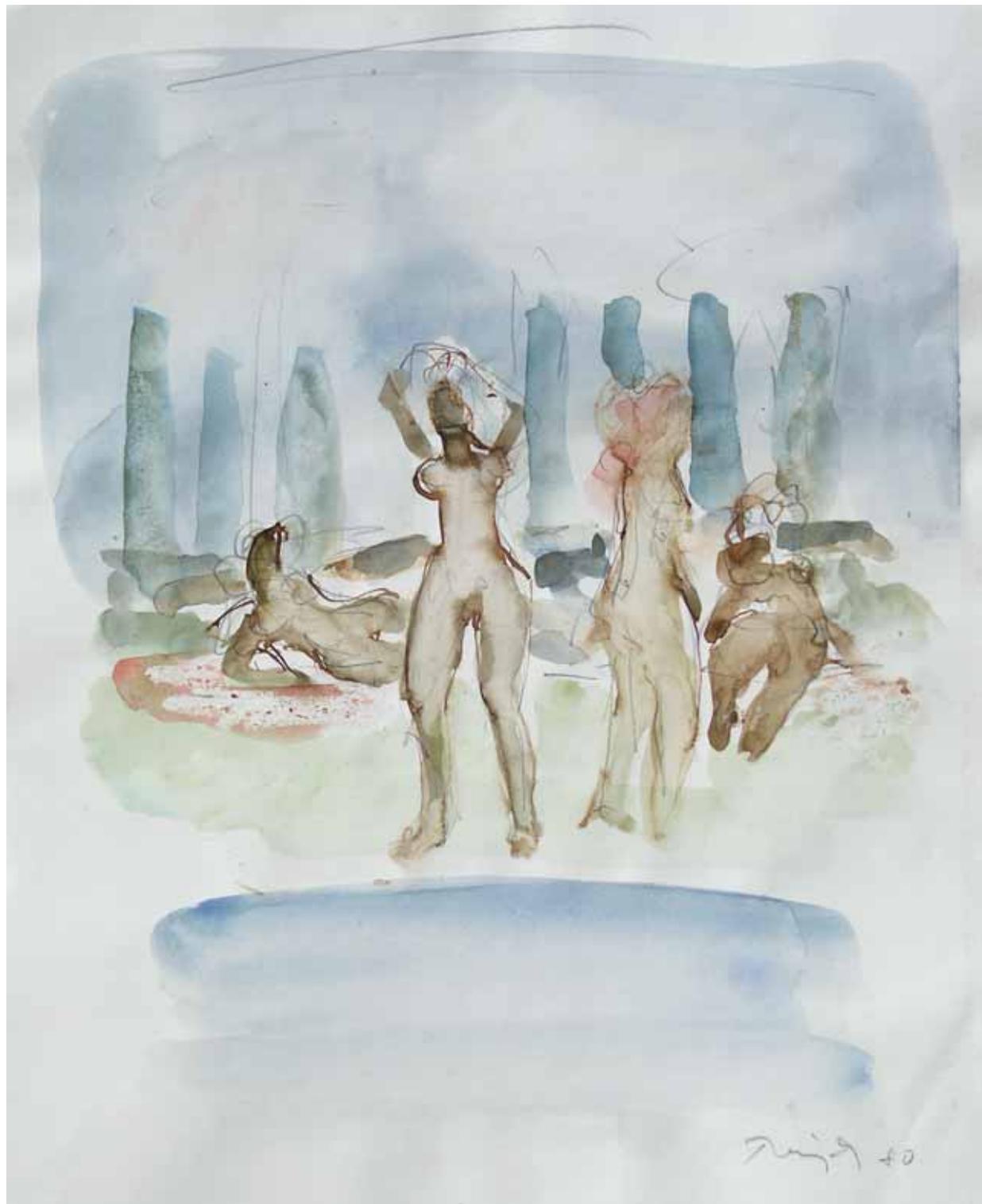
Krilja vremena huje
dugo, dugo.

Kad sam te, najposlije, za ruke uhvatio
i privinuo k sebi,
Rekla si mi šapćući:
Sunce moje!

Probudivši se,
gleđao sam tvoju sliku
s koje mi se smješkaš...
dugo, dugo.

Zagreb (Petrinjska ulica 26a)

16. travnja 1926.

Na pláži

Na pláži
1980.

Žena na crvenoj stolici
1982.

Žena u plavom
1985.

Brineta
1985.

UGAŠENA SVJETLA

Mirišu cvjetovi koje u rukama nošah
Da ih metnem, ružičaste, ponad njene glave:
Marija leži.

Ona je slatka, a ruke su moje u čežnji pružene.
Njezine su kose crne,
I noć je crna zastava.

Marija uklanja
Cvjetove, tihoo,
I stavlja moju glavu, kao pečat, na bijela njedra.

Miriše noć,
I cvjetovi mirišu.
Svjetla ugašena.

Zagreb (Savska cesta 14), 9. siječnja 1928.

Jenny
1986.

ПЈЕСМА О ЈУДНЈИ

Moja je ljubav divlja kao šuma
U koju nije nikad stupila ljudska noga.
Moja je ljubav divlja kao šuma.

Usta su mi žudna slasti ljubavi
Koju nosiš u dnu dubokih očiju.
Usta su mi žudna slasti ljubavi.

Ruke moje žele da te miluju:
Tvoje kose, bedra, grudi, koljena.
Ruke moje žele da te miluju.

Oči su mi crne: tuguju za tobom.
Ti si moja sanja i čeznuće,
Oči su mi crne: tuguju za tobom.

Rastušje, 15. kolovoza 1928.

Загорляж
1987.

ŽENE POD ORAHOM

U predvečerje pred kućom krošnje mirišu
I toplo se mlijeko puši iz punih muzlica.

Pod orahom sa lišćem širokim
Mlade žene vezu marame.

Ja prolazim pokraj njih, zbuњen i neveseo,
I pozdravljam.
Njihove se kose kao žitno klasje zatašasaju.
One spuste vez na koljena.

I slatko mi se smiješe, bezbrižno:
I ona s crnim očima, i baršunastim,
I ona s očima zelenim
Kao trava proljetna poslije kiše.

Odlazeći od njih, zanesen,
Mene muče vrele žudnje.

Mene more misli užaludne
Na te mlade žene pod orahom.

Bileće (Hercegovina; Kasarna, Učionica 13. čete),
28. travnja 1929. nedjelja, poslije podne

Prede ogledalom
1988.

Na pozornici
1988.

NOĆ

U polutmini, flaša zelena,
Vinom napunjena, pored mene sja.
Pijem. I ležim nauznak.

Ja čujem gdje žensko srce
Kao u košute kuca;
To kraj mene leži Katjuša.

Kestenovo lišće zašumi na vjetru. Pada li rosa?
Mjesec kroz granje viri, star i umoran; pospan.

Daj mi da diram srce tvoje rukom.
Daj da kose tvoje dragam, Katjušo!

Razbijam noć od stakla.
Trava. I njedra... Milina.

Mjesec kroz granje ne viri
Nit šumi lišće na vjetru. Pada li rosa?

Rastušje, 12. kolovoza 1929. ponedjeljak

Полуакт
1988.

MIRIS LIJILJANA

Sumračje blijedo u bezglasnoj sobi.
Žastori su spušteni.
Umorne moje trepavice, i one su sklopljene!

Ja viđim dvije svijeće voštane. Zapaljene
Pored njenog odra.

Ona tako mirno spava. Nepomična.
I smiješi se. Ljiljani su oko odra
Ukočeni.

Samo njihov miris lebdi oko odra.
Ona spava. I smiješi se.

Ispuni se želja tvoja, Lešijo, srce!
Šuma od ljiljana bijelih oko tvog odra
Miriše.

Rastušje, 26. i 27. kolovoza 1929.

Projeće
1990.

PLAVETNILO NEBA

Sinoć sam promatrao
Plavetnilo neba.

Zatim sam, u mislima,
Došao k tebi i gledao
Plavost očiju tvojih,
Šuteći.

Naposlje, rukom
Dodirnuh tvoje pletenice,
I počeh šaputati riječi
Bez smisla.

Nasmijavši se, iznenada,
I sebi, i nebu,
Dugo sam gledao
Tvoje oči,

Plavetnilo neba.

Rastušje, 16. kolovoza 1932.

Raskoš obývna
1990.

ПЈЕСМА МАРИЈИ

Moje srce još i sad, Marijo,
Kada te vidim gdje mi u susret dolaziš,
Moje srce zbog tebe naglo zakuca.

Budi mi sklonā, molim te, Marijo,
I nemoj mi srce odjednom zgasiti:
Gazi ga malo pomašo, kao i dosada.

A ja ču se smijati i smijati
Ko što sam se i večeras smijao.

A i ti se smij, Marijo,
I gazi srce moje!

Zagreb (Runjaninova ulica 4), 23. veljače 1933.

Djedovojka
1990.

Dvije plesačice
1990.

Zeleno prividjenje
1993.

DJEVOJČICA I JA

Neću da spomenem ime
Kako se zvala -
Djevojčica s kojom sam brao
U šumi lješnjake.

Nabravši puno krilo,
Pred podne, rekoh ja:
Hodi, lezi kraj mene
U hladovinu, u grm.

A ona, zbilja, dođe... Mene je bilo stid.
Jer zašto sam se morao zacrvjeti?
Joj, kad bi to baka doznačala!

A sutradan popela se na dud pred kućom.
Htio sam gore pogledati
(baš sam ispod nje stajao),
Ač sam se plasio:
Mogla bi me kako baka spaziti
Pa šta bi onda bilo, mislim ja.

Najbolje će biti
Da grijeh svoj ispovjedim
Velečasnom gospodinu župniku.

Zagreb (Runjaninova ulica 4), 21. srpnja 1935.

Češljanje
1994.

S podignutim rukama
1995.

PORUKA IZ DALJINE

LASTAVICE, MILE MOJE LASTAVICE,
GOVORIM VAMA. ČUJETE LI
MOJE RIJEČI? ODLETITE;
PREKO GORA ODLETITE NA PROZOR KUĆE
ISPOD BRIJEGA. I CVRKUĆITE, CVRKUĆITE,
DOKLE SE GOD NE POJAVI ONA.

Rab (Park Komrčar), 29. svibnja 1954. popodne

Ruža u kosi
1995.

KASNI ŽETELAC

Kasni žetelac ne podiže glave
Iznad klasja dozrelog. On žanje,
Brzo žanje; ne vidi da zlatan
Sunčani prah više ne lebdi
Nad poljem. Smrkava se. Kraj njega
Prolazi, lica razarenog,
Djevojka tamna sa cvijetom u kosi;
Dovikuje mu, uzdrhtalim glasom,
Večernji pozdrav. A on je ne čuje;
Samo žanje, brzo žanje, sagnut
Nad crnom zemljom; i ne zna,
Kad noć se spusti da će djevojka
Već otici daleko i samo će njen miris
Lebjeti nad strništem. A on će,
Ražalošćen, teškim se vraćati korakom,
Sam, kasni žetelac.

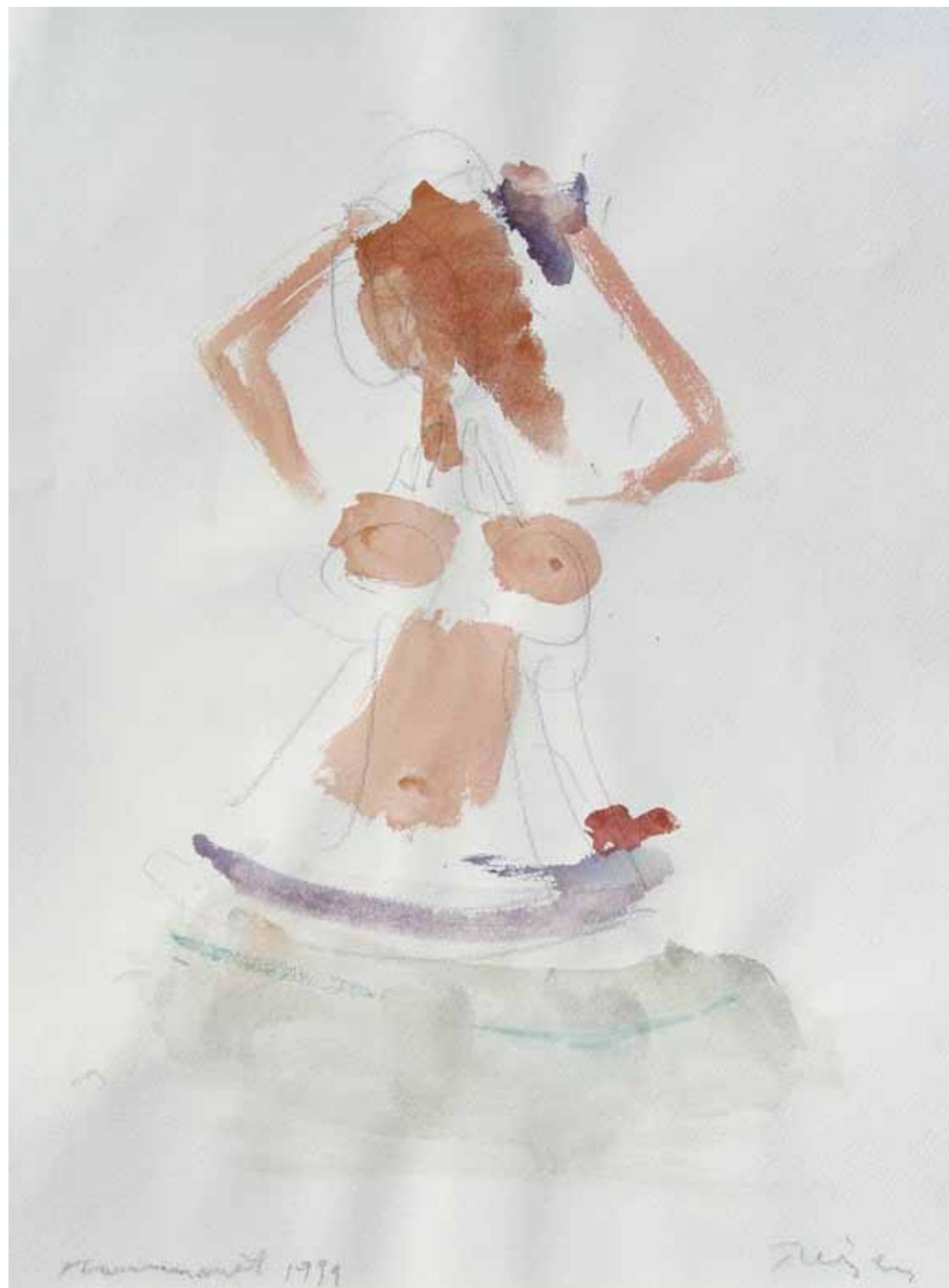
Zagreb (Ilica 26), 23. kolovoza 1954. ponedjeljak, naveče

Djevojka s uzdignutim rukama
1995.

Pred ogleđalom
1997.

Češ[anje
1999.

OSAMLJENOST

Preda mnom nebo, i more,
I sunce na staklenim vratima;
Po dogovoru davnom, čekamo te
Već satima i satima.

Ač od tebe ni glasa. Nebo moje
Stalo se da muti (oblaci
Crni kao ponoć u jeseni od zlata),
A more sklapa knjigu s pečatima
Plavim, a sunce pruža ruke kroz vrata
Misleći: Ti si
Skrita iza mene.

A ja mu moram reći: - Još je nema...
U sobi sa mnom suze, muk i sjene.

Rijeka (Brgudi 157), 19. siječnja 1955. srijeda, dopodne

Akt u prostoru
1999.

KAD MENE VIŠE NE BUDĘ

Svakog dana sunce zapada. Doći će
Dan od kojeg će se znati: mene
Više nema.
Neće se ništa desiti što nije bilo
Ža moga vijeka: mornari će
Ploviti morima, vjetrovi će hujati žalostivo
U granju, savijat će se dozrelo klasje k zemlji.
Voljet će se mladići i djevojke
Kao što se prije njih
Nikada nije volio nitko.
U jesen, kad voće dozrijeva, kad se beru
Plodovi, prolazit će njih dvoje
Alejom ispred Sveučilišta: zatim će
Šetati pod kestenima na Griču
Držeći se za ruke, dugo, dugo,
Kao što se prije njih nitko
Nije držao nikada. Oni će sjesti na klupu
Starinsku i spaziti oboje: na njima leži srebro mjesecine
(Kako je negda počivalo na tebi
I meni, u doba mlade ljubavi). Prije neg se poljube,
Djevojka će šapnuti sjajnom mjesecu: Sanjam li
Ili čitam pjesnika
Koji je pjevao o mojoj ljubavi?

Rijeka (Brgudi 155), 30. prosinca 1955. naveče

Moj san
2000.

S ružom u kosi
1999.

TEBTIA RODENDAN

Neću, neću u crno izagnanstvo.
Tako započeh. Tu sam. Žedan, razapet
Među srebrnim riječima. I hoću
Glasno da poviknem u okovanost
Mog mraka, mojih patnja, moga grča,
Da zapjevam do neba kao u danima
Želenila: nek me čuju anđeli
I ti, zajedno s njima, a bez krila
I bez trublja oblisivenih blistavilom.
Pa ćemo se igrati, kraj mora, nasmijani,
Od zore do zore, od sunca do sunca.
Opet kažem, igrat ćemo se, nevini,
Nedužnim, malim igračkama: suzama.

Dubrovnik (Park Gradac), 23. travnja 1959.

četvrtak, popodne

Akt s vrpcom
2000.

Djevojka
2000.

Iza plavog zastora
2000.

ŽEĐJA PUSTA

Potraži riječi u sjećanju na vjetar
Davnine. Oči sklopi od svjetlosti
I daj nek more udara o greben,
Neka se konji spuste u dolinu.

Tamo su živi izvori, grgolje.
Djevojke grabe vodu, njih devetnaest,
A jedna je uz ogradu od smilja
Naslonjena. Ti zaustavi konja

I pruži ruku. Djevojka će sama
Kazati: Siđi, odmori se ovđje;
U mom ćeš krilu sve zaboraviti,
U mom ćeš krilu otkriti potomstvo.

Dubrovnik (Put Frana Supila 35), 30. travnja 1959.

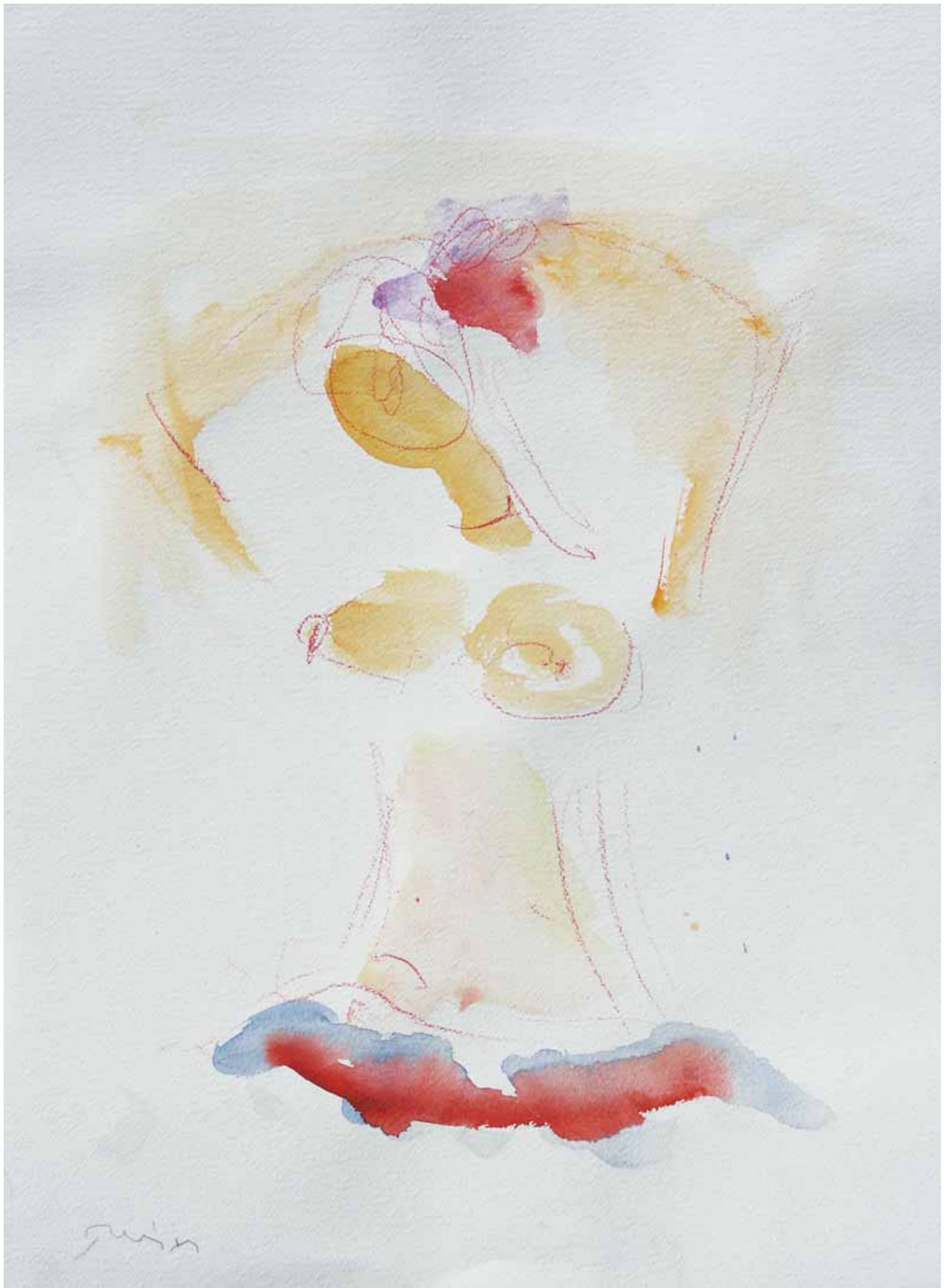
četvrtak, naveče

Ringier
2000

Полуакт с уздечкой на руках
2000.

U **Tunisie** >>
2001.

СТАНОВАЊА ПОКЛОНА

Кад одлазим од куће, у Гајевој, поглед
Сврачам на прозоре првога ката:
Она и ја живимо тамо однедавна.

Нема на прозору cvijeća,
Отворен је и на њему се појави
Нјезин наслеђени лик,

Мој најдраги cvijet,
И поздравља ме, као некада.
А ја не могу да довољнем:
Најдраги cvijete мој

(Јер што би пролазници рекли?),
Него се лаганим кораком изгубим
Иза угаса, па станем. И кајем наглас:
Јелце, најдраги cvijete!

Zagreb (Клинички болнички центар "Ребро"),
15. оžujka 1979. uveče

Češljanje
2001.

PADA SNIJEG

I tako ideš, prijatelju moj, ideš
Pa si odjednom na kraju zimskog dana,
Pa te zasipaju krupne pahulje snijega,
A ti pomisljaš na proljetno davno
Želenilo, na vrt u cvijeću, na ruže
Rumene koje su u njenoj crnoj kosi
Mirisale onog predvečerja
Kad si je ljubio u sjeni stare lipe.

A snijeg pada svejednako,
I polako tvoje stope zasiplje:
Nije ga briga, hoće li sutra itko
Tvoj prepoznati trag... Pada snijeg,
Bez prestanka pada, u pahuljama
Mekanim kao krilo tvoje majke.

Zagreb (Gajeva ulica 2 a), 17. prosinca 1979.

Полуакт
2001.

Crnokosa
2003.

Ľunežanka
2002.

POTAJNE RIJEČI LJUBAVI

Ne možemo se primiriti dok nam kosa
Svilena vijori u mekom vjetru
Pokreće nas mučeništvo zrelih trenutaka
A nježnost ruku ovitih oko golaog vrata

Zaboravljeni nek bude sve što je
Nemilo bilo i što je tvrdokorno
A u nebu u žarkom plavetniliu
Nek se bez prestanka očitavaju

Potajne riječi ljubavi tvoje i moje

Krapinske Toplice (Hotel Toplice),
3. lipnja 1981. oko 22,30 sati

Djevojka u cvjetnoj haljini
oko 2002.

SVJETILJKA LJUBAVI

Svjetiljka ljubavi
koju sam čitavi svoj vijek
nosio u rukama
pažeći pomno
da je ne ugasi ledena kiša
ili nenadani vjetar
dogorijeva pomalo
ali još uvijek osvjetljuje
moje lice i lica prijatelja
s tamnim sjenama
što nam se smješkaju potihom
a mi nećemo da ih vidimo
nego bez prestanka
svaki pred svojim očima
gleđa u tajnosti
kako iščežava i nestaje
u nepoznatoj daljini
zlatna svjetiljka ljubavi.

Zagreb (Gajeva ulica 2 a),

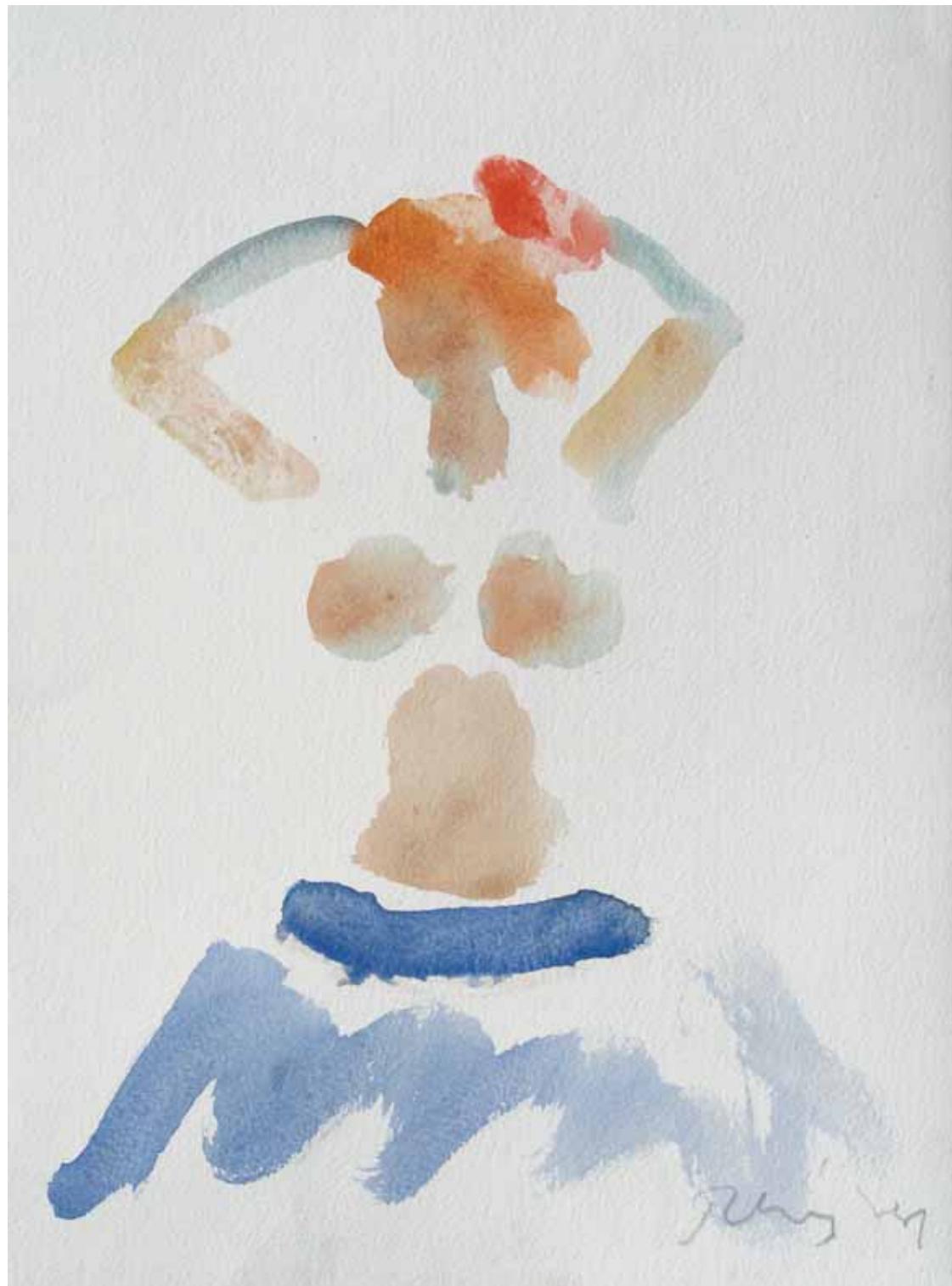
19. prosinca 1983.

Ljepotica
2003.

Ľunežanka
2004.

Haget
2005.

BIO-BIBLIOGRAFSKA BILJEŠKA O DRAGUTINU TADIJANOVIĆU

Dragutin Tadijanović, "nesumnjivo jedan od najznačajnijih i najsamosvojnijih modernih hrvatskih pjesnika", rođen je 4. studenoga 1905. u Rastušju, kraj Slavonskog Broda, u Hrvatskoj. U susjednom selu, Podvinju, polazio je osnovnu školu, u Slavonskom Brodu gimnaziju, a u Zagrebu studirao šumarstvo pa filozofiju i južnoslavenske književnosti; diplomirao 1937. -

Prije rata radio je kao korektor novina i knjiga, a poslije oslobođenja kao književni urednik u Nakladnom zavodu Hrvatske i Izdavačkom poduzeću "Zora". Za izvanrednog člana Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti izabran je u lipnju 1953., a u listopadu iste godine za direktora Instituta za književnost JAZU, na kojoj je dužnosti proveo dvadeset godina. Od 1962. godine član je Hrvatskog centra PEN-kluba. U veljači 1964. izabran je za predsjednika Društva književnika Hrvatske, a naredne godine, 1965., redovnim članom JAZU, danas Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Premda je pjesme započeo pisati već u trinaestoj svojoj godini, u jesen 1918., u književnosti se javio nakon deset godina pjesmom "Golubinja krila", 1928. u "Književniku", pod pseudonimom Tadeon, a pod svojim imenom surađuje od 1930. u najuglednijim književnim časopisima i publikacijama. Kao zasebna izdanja objelodanio je ove knjige pjesama: "Lirika 1931"; - "Sunce nad oranicama" 1933.; - "Pepeo srca" 1936.; - "Dani djetinjstva" 1937.; - "Tuga zemlje" 1942.; - "Pjesme" (izbor) 1951.; - "Intimna izložba crteža iz Raba" 1955.; - "Blagdan žetve" (sabrane pjesme) 1956.; - "Srebrne svirale" 1960., dvadeseto izdanje 2004.; - "Prsten" (izabrane pjesme) 1963., peto izdanje 1985.; - "Pjesme i

proza" (pjesme, članci i feljtoni, autobiografska proza) 1969.; - "Poezija" (izabrane pjesme s autorovim komentarima) 1973., peto, dopunjeno izdanje pod naslovom "Gozba" 1990.; - "Vezan za zemlju" 1974.; - "Sabrane pjesme" 1975.; - "San" (pjesme, sa 16 grafičkih listova Ivana Lovrenčića, u svilotisku) 1976.; - "Prijateljstvo riječi" 1981.; - "Svjetiljka ljubavi" (izbor ljubavne poezije) 1984.; - "Moje djetinjstvo" (pjesme i autobiografska pjesnička proza) 1985.; - "Kruh svagdanji" 1986., drugo izdanje 1987.; - "More u meni" (Pjesnikovom rukom pisano) 1987.; - Sabrana djela u pet svezaka I "Knjiga pjesama prva" 1920.-1945., II "Knjiga pjesama druga" 1951.-1987., III "Knjiga o sebi i o svojima", IV "Knjiga o hrvatskim piscima I", V "Knjiga o hrvatskim piscima II", 1989.; - "Dom tajnovitosti", Lirika 1990.-1993. (sa deset grafičkih listova Dubravke Babić) 1993.; - "Dani djetinjstva" 1935. Faksimil rukopisa iz 1935. objavljen je kao bibliofilsko izdanje u 333, označena i potpisana primjerka, u prosincu 1993.; - "Carolije", Poezija i proza, 1994.; - "Djela", I "Knjiga pjesama prva" 1920.-1945., II "Knjiga pjesama druga" 1951.-1995., III "Knjiga o svojima i o sebi", IV "Knjiga o hrvatskim piscima", Članci / Feljtoni / Bilješke, V "Knjiga razgovora" 1995.; - "Svi moji haiku", 2000.; - "Djela", I-V, Drugo, dopunjeno izdanje, 2002.; - "Pjesni dubrovačke", 2003.; - "Devedeset i devet pjesama i još jedna", 2004. - Dragutin Tadijanović / Matko Trebotić, "Misao na tebe", Pjesme i slike, [Predgovori Milan Moguš / Ivo Frangeš / Priredio Dubravko Jelčić, Zagreb, 2005.] "Objavljeno u trinaest numeriranih primjeraka s potpisom autora". - "Sabrane pjesme" 1920.-2005. - "Rabske pjesme", Predgovor Slobodan Novak, 2005.

Tadijanović nije samo vrstan pjesnik, već isto tako i prevodilac, što je dokazao svojim osobenim prepjevima čeških (Nezval), francuskih (Valery Larbaud), njemačkih (Goethe, Hölderlin, Novalis, Heine) i slovenskih pjesnika (Cankar, A. Vodnik, Kocbek): "Ostani, ostani uza me", "Prepjevi strane poezije", 2005. Njegove su pjesme prevedene na dvadesetak stranih jezika, a ovdje se navode samo prijevod u samostalnim knjigama: "Kanto al mia koro" ("Pjesma mom srcu"), Na esperanto preveo i predgovor napisao Josip Velebit, Zagreb, 1936.; - "Večer nad gradom", Na makedonski preveo Aco Šopov, a na slovenski Ivan Minatti, Beograd, 1966.; - "Seize poèmes", Na francuski prevela Janine Matillon-Lasić, Zagreb, 1968.; prošireno izdanje: "Choix de poèmes", Prijevod Janine Matillon, Zagreb, 1971.; - "Kései arató" ("Kasni žetelac"), Odabroa i na madarski preveo Ferenc Feher, Pogovor napisao László Tomán, Novi Sad, 1974.; - "La Bague", Realisation et gravure de Virgil Nevjetić, Traduction du croate par Janine Matillon-Lasić, "La Bague de la vie": Jure Kaštelan, Paris, MCMLXXVI; - "Lirika", Na slovenski preveo Ivan Minatti, Pogovor napisao Nikola Milićević, Ljubljana, 1980.; - "Prikovan za zemljata" ("Vezan za zemlju"), Izabroa i na bugarski preveo Ivan Kolarov, Sofija, 1982.; - "Sjena života/L'ombra della vita", Izbor/Scelta: Eros Sequi, Predgovor/Prefazione: Ivo Frangeš; Rijeka, 1986.; - "La verdure de la terre" ("Zelenilo zemlje"), Izbor i prijevod Jugoslav Gospodnetić, Dvanaest pjesama prevela Janine Matillon, Predgovor Tonko Maroević, Zagreb, 1991.; - "Prsten", Stihove, Prijevod na bugarski Georgi Mickov, Podbor i redakcija Sijka Račeva. Sofija,

1996.; - "Stihovi na poklon/Des vers en cadeau". Izbor, predgovor i adaptacija Pierre Calderon, Prijevod Blaženka Bubanj, Zagreb, 1997.; - "Rodzinne strony", wiersze wybrane ("Rodni kraj", izabrani stihovi). Izbor, prijevod i pogovor Edward F. Zych, Kraków, 2000.; - "Otvoren prozor/An open Window", Haiku. Na engleski prevela Višnja McMaster. Ilustrirao Josip Biffel. Zagreb, 2000.; - "Gozba/Festmahl", Izabrane pjesme 1920.-1995. Izbor i prijevod/Auswahl und Übertragung Nada Pomper Predgovor/Vorwort Ivo Frangeš. Ulm/Donau, 2000.; - "Dodici poesie/Dvanaest pjesama". Prijevod na talijanski Ingrid Damiani Einwalter. Zagreb, 2002.; - "Gedichte" in deutscher Übersetzung von Reinhard Lauer. Göttingen, November 2004.; - "Izabrane pjesme/Ausgewählte Gedichte", Izabrala i prevela/Ausgewählt und übertragen Marija Dragica Anderle, Wiesbaden, 2005. - "Poesía Escogida" (Cien poemas para el centenario), [Prijevod na španjolski Željka Lovrenčić, Predgovor Tonko Maroević], Málaga, España, 2005. - "Na stolu kruh/Bread on the Table", Dvadeset i dvije pjesme/Twenty two poems, Izbor, prijevod i ilustracije Dennis Ward/Selected, translated and illustrated Dennis Ward, Pogovor/Afterword Tonko Maroević, Zagreb, 2005. - Dragutin Tadijanović, "Deset pjesama", Deset basni / Dušan Karpatský, Prepjev na češki, Překlad na čeština / Zdenka Pozaić, Grafike, Grafiky. [Predgovor Dušan Karpatský i Tonko Maroević. U 27 primjeraka.] Zagreb, 2005.

Nezaobilazan je i Tadijanovićev antologičarski rad: u suradnji s drugim urednicima priredio je zbornik "Hrvatska moderna lirika" 1933.; "Novija hrvatska poezija" 1952.; Pregled

Portret Dragutina Tadijanovića
ulje na platnu, 1988.
naslikao Nikola Reiser

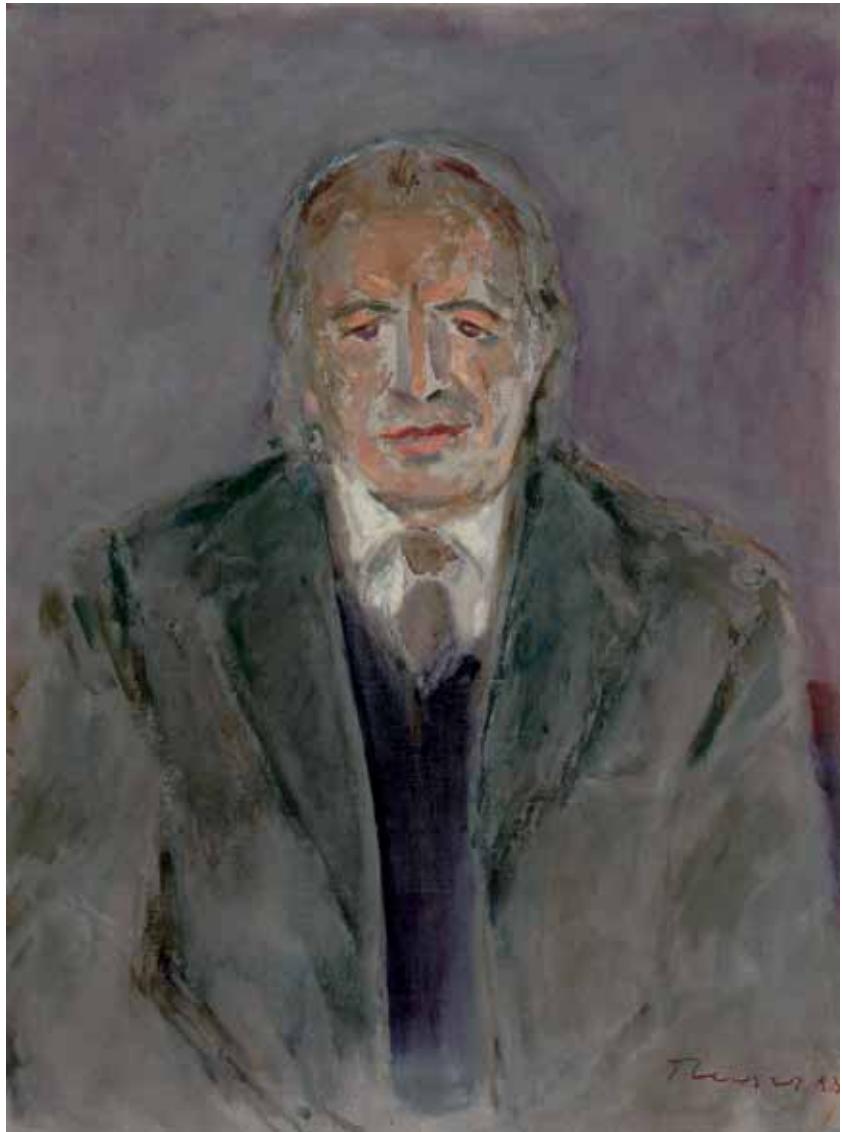

foto Damir Fajdetic

mladoga hrvatskog pjesništva pod naslovom "Četrdesetorica" 1955., te "Antologiju hrvatskih pjesama u prozi" 1958. - Priredio knjigu "Neprolaznost prolaznosti", Predgovori i pogовори u knjigama Dragutina Tadijanovića, Predgovor Vinko Brešić, 2004.

Izuzmemli njegov pjesnički opus, Tadijanović je hrvatsku kulturu i književnost ponajviše zadužio pravim umjetničkim pothvatima, posebice kritičkim izdanjima "Sabranih djela" Josipa Draženovića, Silvija Strahimira Kranjčevića, Antuna Gustava Matoša, Vladimira Vidrića, Janka Polića Kamova, Tina Ujevića i Ivana Gorana Kovačića.

Značenje i popularnost što ju je svojim književnim djelom Tadijanović stekao u Hrvatskoj i stranoj kulturnoj javnosti rezultirala je mnogo-brojnim priznanjima i nagradama od kojih se spominju: Zmajeva nagrada 1964.; Nagrada grada Zagreba 1964.; Nagrada "Vladimir Nazor" za

životno djelo 1968.; Nagrada Književno umjetničkog društva "Poesie Vivante" za knjigu "Seize poèmes" u prijevodu Janine Matillon-Lasić (Charleroi, 1968.); Nagrada "Tin Ujević" Društva književnika Hrvatske 1987.; Nagrada Željezare Sisak 1987.; Nagrada "Visoka žuta žita" Društva hrvatskih književnika (Vinkovci) 1990.; Plaketa "Dobro jutro, more" Josipa Pupačića (Podstrana, Poljička knežija) 2000.; Nagrada Josipa i Ivana Kozarca (Vinkovci) 2000.

Tripit je predložen za Nobelovu nagradu za 1996., 1997. i 2005. godinu.

Grad Opatija dodijelio mu je Povelju zviježde u Hrvatskoj ulici slavnih, u kategoriji Kultura i umjetnost 2006.

Zivi i radi u Zagrebu.

BIOGRAFIJA NIKOLE REISERA

Nikola Reiser rođio se 14. listopada 1918. u Mirnovcu pored Samobora u obiteljskoj kuriji iz 16. st. gdje je proveo i djetinjstvo. Njegov otac, također Nikola, bio je doktor filozofije, profesor zemljopisa i povijesti, umjetnički i glazbeno obrazovan, a na svojem imanju bavio se i gospodarstvom. Majka mu se zvala Zdenka.

Pučku školu polazio je u Samoboru, a gimnaziju u Sisku kod djeda, šk. god. 1935/36. u Zagrebu u današnjoj Križanićevoj ulici, a 1936/37. putuje iz Mirnovca u Zagreb u gimnaziju na današnjem Rooseveltovu trgu.

U to vrijeme počinje i crtati kopirajući Holbeina, Rubensa, El Greca iz knjiga, a crta i po prirodi. Prva tehnička znanja dobio je od sestrične Anice Muačević, učenice slikara Stojana Aralice. 1937. crta portret oca u ugljenu i kredi.

1938. maturira i upisuje povijest umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, no njega napušta slijedeće školske godine kada je upisao slikarstvo na Akademiji likovnih umjetnosti.

Na Akademiji su mu profesori Krsto Hegedušić, Omer Mujadžić i Vladimir Becić, a diplomirao je kod Otona Postružnika.

Na izradi kulisa za jednu predstavu u Samoboru upoznaje se i sprijateljuje sa slikarom Zlatkom Pricom. Zlatko Prica kasnije ženi Reiserovu sestru Zdenku.

1941. slika prvu sliku u ulju - "U kavani".

1943. u partizanima radi u selu Kunčani zajedno s drugim slikarima: Zlatko Prica, Vanja Radauš... Tiskaju razni propagandni materijal - publikacije, letke, zidne novine, plakate... Tijekom tih ratnih godina stalno crta tako da nastaje svojevrstan ratni dnevnik. Za razliku od ostalih umjetnika koji su bilježili doživljaje iz rata kod Reisera je prisutna potpuna odsutnost ideoloških stereotipa. Crta borce, ranjenike, prijatelje bez nepotrebne heroizacije koja je bila tipična za tzv. ratnu umjetnost.

U to doba također radi crteže nevezane uz ratnu tematiku kao npr. studije radene prema reprodukcijama ili po sjećanju na poznata umjetnička djela.

Početkom 1944. odlazi u Topusko gdje djeluje s grupom umjetnika a godinu kasnije odlazi s umjetnicima u Šibenik gdje crta nekoliko portreta koji odudaraju od do tada važećih standarda.

U svibnju 1945. vraća se u Zagreb i nastavlja studij na Akademiji likovnih umjetnosti. 1946. boravi u Samoboru.

1947. vraća se u Zagreb. Iste godine u selu Jošani na Krbavskom polju slika brojne crteže i ulja, a ovdje nastaje i odlična slika "Krbavsko polje" koja je sada u vlasništvu Moderne galerije u Rijeci.

1948. izlaže u Salonu LIKUM u Zagrebu s Pricom i Murtićem.

1949/50. studijski boravi u Parizu, u Rue Gay Lusac 6., pohada Academie Julian.

1956. ženi se Vesnom Samardžija s kojom će kasnije imati sina Nikolu.

U periodu od 1957. do 1969. putuje po Evropi i povremeno boravi u Italiji, Njemačkoj, Švedskoj.

1958. dobiva Nagradu grada Zagreba.

1964. samostalno izlaže u Malom salonu

Moderne galerije u Rijeci.

Od 1969. do 1983. predaje na Akademiji likovnih umjetnosti nakon čega odlazi u mirovinu, a od 1978. do 1985. vodi Majstorsku radionicu s Ljubom Ivančićem.

1970. izlaže u Galeriji Forum u Zagrebu s Lovrenčićem i Murtićem.

1977. samostalno izlaže u Malom salonu Moderne galerije u Rijeci.

1978. samostalno izlaže u Galeriji Forum u Zagrebu.

1985. dobiva Nagradu Moderne galerije, Rijeka.

1998. samostalno izlaže u Umjetničkom paviljonu u Zagrebu.

Redoviti je član HAZU.

KAZALO

DRAGUTIN TADIJANOVIĆ pjesme

- Lutanje Brod (Samostan), listopad 1920. (str. 7)
- Rastanak u jesen Brod (Zvjerinac), 24. listopada 1922. (str. 14)
- Kad prolaziš iznenada... Brod (Zvjerinac), 14. studenoga 1922. (str. 16)
- Susret Brod (Zvjerinac), 13. veljače 1923. (str. 22)
- U zore blažene... Brod (Zvjerinac), 15. travnja 1923. (str. 24)
- U slapi zelene mjesečine Brod (Zvjerinac), 11. lipnja 1923. (str. 28)
- Čekanje u drvoredu Brod (Klasje), 21. lipnja 1923. (str. 30)
- Onoj koju naslućujem Brodsko Brdo (Berkovićev vinograd), 18. kolovoza 1923. (str. 34)
- Romon kiše Brodsko Brdo (Berkovićev vinograd), 19. kolovoza 1923. (str. 36)
- Sanjam kako idem pored tebe Rastušje, 11. rujna 1923. (str. 38)
- Zagrljaj Rastušje (vinograd), 3. kolovoza 1925. (str. 42)
- Nikad više Rastušje, 26. kolovoza 1925. (str. 44)
- Lelija Rastušje, 4. travnja 1926. (Uskrs) (str. 49)
- Posljednji rastanak Zagreb (Petrinjska ulica 26a), 15. travnja 1926. (str. 50)
- Plavi san Zagreb (Petrinjska ulica 26a), 16. travnja 1926. (str. 58)
- Ugašena svjetla Zagreb (Savska cesta 14), 9. siječnja 1928. (str. 64)
- Pjesma o žudnji Rastušje, 15. kolovoza 1928. (str. 66)
- Žene pod orahom Bileće (Hercegovina; Kasarna, učionica 13. čete), 28. travnja 1929. nedjelja, poslije podne (str. 69)
- Noć Rastušje, 12. kolovoza 1929. ponedjeljak (str. 72)
- Miris ljiljana Rastušje, 26. i 27. kolovoza 1929. (str. 74)
- Plavetnilo neba Rastušje, 16. kolovoza 1932. (str. 76)
- Pjesma Mariji Zagreb (Runjaninova ulica 4), 23. veljače 1933. (str. 78)
- Djevojčica i ja Zagreb (Runjaninova ulica), 21. srpnja 1935. (str. 83)
- Poruka iz daljine Rab (Park Komrčar), 29. svibnja 1954. popodne (str. 89)
- Kasni žetelac Zagreb (Ilica 26), 23. kolovoza 1954. ponedjeljak, naveče (str. 88)
- Osamljenost Rijeka (Brgudi 157), 19. siječnja 1955. srijeda, dopodne (str. 92)
- Kad mene više ne bude Rijeka (Brgudi 155), 30. prosinca 1955. naveče (str. 95)
- Tebi za rodendan Dubrovnik (Park Gradac), 23. travnja 1959. četvrtak, popodne (str. 98)
- Želja pusta Dubrovnik (Put Frana Supila 35), 30. travnja 1959. četvrtak, naveče (str. 102)
- Stihovi na poklon Zagreb (Klinički bolnički centar "Rebro"), 15. ožujka 1979. uveče (str. 106)
- Pada snijeg Zagreb (Gajeva ulica 2a), 17. prosinac 1979. (str. 108)
- Potajne riječi ljubavi Krapinske Toplice (Hotel Toplice), 3. lipnja 1981. oko 22:30 sati (str. 112)
- Svetiljka ljubavi Zagreb (Gajeva ulica 2a), 19. prosinca 1983. (str. 114)
- Bio-bibliografska bilješka o Dragutinu Tadijanoviću (str. 119)

KATALOG DJELA

NIKOLA REISER slike

Plesačica
akvarel na papiru, 27x21.5 cm
1947. (str. 9)

Model (Pariz)
akvarel na papiru, 50x53.5 cm
1950. (str. 15)

Cocota (Pariz)
akvarel na papiru, 39.5x29.5 cm
1950. (str. 17)

Kupačica
ulje i akvarel na papiru, 49x35.5 cm
oko 1951. (str. 18)

Cabaret (Pariz)
akvarel na papiru, 34x30 cm
1950. (str. 19)

Balerina
ulje na platnu, 44x36 cm
1952. (str. 21)

Violeta
akvarel na papiru, 42x36.5 cm
1956. (str. 23)

Zanos
serigrafija, 46x29 cm
1957. (str. 25)

Raspjevana dama
ulje i akvarel na papiru, 35x25 cm
1957. (str. 26)

Na prozoru
akvarel na papiru, 40.5x29 cm
oko 1958. (str. 27)

Kate
akvarel na papiru, 50x35 cm
1958. (str. 29)

Kate
ulje na platnu, 115x56 cm
oko 1958. (str. 31)

Dama
tuš u boji na papiru, 33.5x31.5 cm
1958. (str. 32)

Ples sa zmijom
akvarel na papiru, 50x35 cm
1960. (str. 33)

Jenny
akvarel na papiru, 33x22.5 cm
1960. (str. 35)

Nostalgija
akvarel na papiru, 48x31.5 cm
1962. (str. 37)

Zagrljaj
akvarel na papiru, 33.5x25 cm
1964. (str. 39)

Ležeći akt
akvarel na papiru, 33.5x50 cm
1965. (str. 40)

Ljubav u Veneciji
ulje i akvarel na papiru, 25x33.5 cm
1967. (str. 41)

Skica za ulje
ulje, olovka i akvarel na papiru,
50x35.5 cm, 1969. (str. 43)

Žena sa zelenim velom
akvarel na papiru, 49.5x35 cm
1970. (str. 45)

Đavao i ljepotica
akvarel na papiru, 55x45 cm
1970. (str. 46)

U ljubičastom
akvarel na papiru, 50x35.5 cm
1970. (str. 47)

Dvije
akvarel na papiru, 50x34 cm
oko 1970. (str. 51)

Igra
tuš i akvarel na papiru, 50x35 cm
1973. (str. 52)

Lebdeći akt
akvarel na papiru, 37x23 cm
1971. (str. 53)

Skica za akt
akvarel na papiru, 35x25 cm
1971. (str. 54)

Zagrljaj
ulje i akvarel na papiru, 42.5x32 cm
1975. (str. 55)

Akt u smedem
akvarel na papiru, 50x33.5 cm
1977. (str. 56)

Figura
akvarel na papiru, 50x35.5 cm
1981. (str. 57)

Na plaži
akvarel na papiru, 44x34 cm
1980. (str. 59)

Žena na crvenoj stolici
akvarel na papiru, 50x35.5 cm
1982. (str. 61)

Žena u plavom
akvarel na papiru, 45.5x36.5 cm
1985. (str. 62)

Brineta akvarel na papiru, 34.5x24.5 cm 1985. (str. 63)	Češljanje akvarel na papiru, 45.5x30.5 cm 1994. (str. 84)	Iza playog zastora akvarel na papiru, 49x40 cm 2000. (str. 101)
Jenny akvarel na papiru, 50x35.5 cm 1986. (str. 65)	S podignutim rukama akvarel na papiru, 43x35.5 cm 1995. (str. 85)	Poluakt s uzdignutim rukama akvarel na papiru, 42x29 cm 2000. (str. 103)
Zagrljaj akvarel na papiru, 42x33.5 cm 1987. (str. 67)	Ruža u kosi akvarel na papiru, 42x30 cm 1995. (str. 87)	U Tunisu akvarel na papiru, 62x46 cm 2001. (str. 105)
Pred ogledalom akvarel na papiru, 35x22 cm 1988. (str. 70)	Djevojka s uzdignutim rukama akvarel na papiru, 52.5x39 cm 1995. (str. 89)	Češljanje akvarel na papiru, 56x42 cm 2001. (str. 107)
Na pozornici akvarel na papiru, 35x28 cm 1988. (str. 71)	Pred ogledalom akvarel na papiru, 42x30 cm 1997. (str. 90)	Poluakt akvarel na papiru, 42x29.5 cm 2001. (str. 109)
Poluakt akvarel na papiru, 34.5x24.5 cm 1988. (str. 73)	Češljanje akvarel na papiru, 56x42 cm 1999. (str. 91)	Crnokosa akvarel na papiru, 35x26 cm 2003. (str. 110)
Proljeće akvarel na papiru, 32x22.5 cm 1990. (str. 75)	Akt u prostoru tuš i akvarel na papiru, 50x35.5 cm 1999. (str. 93)	Tunežanka akvarel na papiru, 42x30 cm 2002. (str. 111)
Raskoš oblina akvarel na papiru, 42x39.5 cm 1990. (str. 77)	Moj san akvarel na papiru, 50x35 cm 2000. (str. 96)	Djevojka u cvjetnoj haljini akvarel na papiru, 32x23 cm oko 2002. (str. 113)
Djevojka akvarel na papiru, 49x24 cm 1990. (str. 79)	S ružom u kosi akvarel na papiru, 45.5x30.5 cm 1999. (str. 97)	Ljepotica akvarel na papiru, 56x42 cm 2003. (str. 115)
Dvije plesačice akvarel na papiru, 35x50 cm 1990. (str. 80)	Akt s vrpcem akvarel na papiru, 49.5x35.5 cm 2000. (str. 99)	Tunežanka akvarel na papiru, 56x42 cm 2004. (str. 116)
Zeleno prividjenje akvarel na papiru, 50x35 cm 1993. (str. 81)	Djevojka akvarel na papiru, 41.5x30.5 cm 2000. (str. 100)	Hayet akvarel na papiru, 40.5x30.5 cm 2005. (str. 117)

Biografija Nikole Reisera (str. 122)

edicija *erotique*
knjiga I

Nakladnik
GALERIJA MONA LISA

Izbor pjesama
Akademik
DRAGUTIN TADIJANOVIC

Izbor slika
Akademik
NIKOLA REISER

Predgovor
Akademik
TONKO MAROEVIC

Tisak i uvez
Kratis

Zagreb
svibanj 2006

ISBN 953-7352-01-3

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica - Zagreb
UDK 75 Reiser, N.
821.163.42-1

REISER, Nikola
Erotique : Galerija Mona Lisa, Zagreb / <stihovi>
Dragutin Tadijanović ; <slike> Nikola Reiser ; <predgovor>
Tonko Maroević ; <fotografije Matin Henc>. - Zagreb :
Galerija Mona Lisa, 2006.

ISBN 953-7352-01-3

1. Tadijanović, Dragutin 2. Maroević, Tonko

460425093

Galerija Mona Lisa
Zagreb
Tkalčićeva 77
tel. 01 46 68 649
www.galerija-mona-lisa.com

Zagreb, Tkalčićeva 77 | 01 46 68 649
www.galerija-mona-lisa.com
galerijamonalisa@gmail.com